Székesfejérvár, 1903. X. évfolyam, 38. szám. Csütörtök, április 2.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katholikusok törekvéseinek elömozditására „Fejérmegyei Napló“ cim alatt létesitett új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Az első kapavágás.

A kath. egyleti ház diszterme.

Nagy eszmék szülik a nagy terveket, vajudó, küzdő korszak épit erős várat, hogy a jövendő küzdelmeiben védhesse sáncait.

Az egyház konzervativ, a mult talajában gyökerező s a messze jövőbe kiható munkásságának fanatikus ellenségei támadtak. Fenn ép úgy, mint alant. A pihenés ideje nem a mi korszakunk. S akkor, midőn a jövendő küzdelmeire, a kereszténység világjáró eszméinek megvédelmezésére, illetőleg kiterjesztésére ösztönöz bennünket a kor, jól esik tudnunk, hogy Fejérmegyében is van egy hely, a hol lábainkat megvetettük, a hol bebizonyithatjuk, hogy minden nemes nagy eszmének barátai vagyunk, hogy nemcsak tudunk, de akarunk is haladni a világgal, hogy a társadalmi életben a keresztény eszmék keretében missiót akarunk teljesiteni.

A közp. kath. egyleti ház tagjai tegnap közgyülést tartottak s egyhangu lelkesedéssel elhatároztak, hogy felolvasásaik, gyüléseik otthonául egy hatalmas s a modern igényeknek teljesen megfelelő disztermet épitenek, a hol a keresztény társadalom minden jóirányu törekvése is otthont találjon. Maguk a közgyülés tagjai tették meg az első kapavágásokat a nagyszerü épület alapjához.

Ki csodálkozhatik fölötte, ha örömkönnyek csillogtak a jelenlevők szemeiben midőn egy sokáig utópiának tartott eszmének megvalósulását látják, midőn a kicsinylés, később az irigykedések után tapasztalták, hogy a keresztény társadalom, a jóizlés megértette a kath. kör törekvéseit, munkálkodását szeretettel pártfogolta s most e nagyszerü tervek megvalósitására diszes otthont épitett.

— Ki hitte volna csak egy év előtt is? — mondogatták egymásnak.

Hálánk szava az Istenhez szálljon, a ki szivünk vágyait beteljesiteni segitett.

Tudjuk jól, hogy az igazi munka a jövőben vár ránk. De tudjuk azt is, hogy Székesfejérvár társadalmi életében nagyfontosságu utra mutat rá a kath. kör. A mi szétzilált társadalmunk 5—10—20 embernek kaszttá való egyesülése megfosztotta városunkat az egészséges fejlődés lehetőségétől. Mindenki külön célokat kergetett s az igazit nem tudta megtalálni. A szeretet, mely a katholicizmusnak vezérfonala, meg fogja találni az összekötő kapcsokat s egyesiteni fogja **társadalmunknak azon erőit, melyek önmagukra kárhoztatva, eltespedtek és szétforgácsolódtak.**

S ha most, midőn ujólag örömünknek és boldogságunknak adunk kifejezést, lehetetlen meg nem emlékeznünk annak a férfiunak munkálkodásáról, a ki mintegy központja, uttörője és mozgató ereje volt az egész vállalkozásnak: dr. *Klaucz* György pápai kamarás, püspöki irodaigazgatóról. Ha *Gremsperger* István a vállalkozás szive volt, *Klaucz* György jobb keze volt mindig. Tervezgetéseket, lelkesedést, áldozatokat láttunk minden részről, de nélküle — mi a kik ismerjük az események fejlődését, őszintén mondhatjuk — nem sikerült volna sem a mostani helyiség megszerzése, sem az átalakitása, sem pedig a diszterem alapvető munkája. Tudjuk, hogy szerénysége nem igényli a dicséretet, de ha a komoly munkának, a szivós, fáradalmat nem ismerő akadályokat legyűrő nemes kitartásnak kötelesség megadni az elismerést, Klaucz György dr. előtt kötelesség meghajolnunk. Ha a jövendő be fogja bizonyitani, hogy a Katholikus Egyleti Ház megfelel nemes missziójának akkor Klaucz György dr. érdemeiről, nemes munkálkodásáról nem szabad elfeledkeznünk.**

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

A megboldogult Róbert.

Francia humoreszk.

A szép Melánia férje szivszélhüdés következtében hirtelen halt meg. A fiatal özvegy az elhunytnak egy nagy képét festette meg faldiszül, egy kisebbet az irásztal számára és egy miniatür képet az óraláncára. Karcsu termetét elegans gyászruhába burkolta, tekintete mélabús lett, csipkekendőjét minden illő alkalommal szemeire nyomta és sóhajtott, a mint épen a helyzet megkivánta. Ez igen megható látvány volt, a mint azt a mi gyorsan fejlődő korunk egy szép asszonytól özvegységének első félesztendejében megköveteli. Melánia asszonytól többet követelni nem lehetett, mert férje, dacára annak, hogy vagyona igen jelentékeny volt, csak igen szerény évi járadékot hagyott neki. A hat hónap leteltével Melánia asszony letette tehát a gyászfátyolt, de a mélabús tekintetet megtartotta, minthogy úgy találta, hogy egy kis melankólia nagyon jól áll neki.

És a siker is mellette szólt. Nemsokára uj aranyhal evickélt a hálóban. Igen, valóságos aranyhal, a kinek aranytartalmát pontosan kimérte. Egyéb kiváló tulajdonsága Viktor urnak nem volt. Sem nagyon fiatal, sem nagyon szép, sem nagyon szellemes nem volt, de ki kutatja ezeket a mellékes dolgokat?

Melánia asszony nagyon jól tette, hogy uj imádójának anyagi viszonyai felől magát jókor informáltatta. Mert alig egy hónapos ismeretség után ez házassági ajánlattal lépett elébe. De a szép asszony nem válaszolt oly gyorsan igennel, a mint hinni lehetett volna. Csipkekendőjét a szemeire szoritva felelt:

— Az ön ajánlata tisztelt barátom, nagyon hizelgő, de ön belátja, hogy még emlékek gyötörnek.

Viktor nagyon kétségbeesett arcot vágott és kalapját véve el akart rohanni.

— Értsen meg jól, kedves barátom, hisz örömest akarok az öné lenni. De előre akartam szives elnézését kérni azért, ha első boldogságunkban a fájó multnak egy keserü árnyéka tolakodik ... — Legyen elnéző iránt és bánatom iránt.

— Oh imádott lény, mindent elnézek, hisz oly boldog vagyok, hogy vissza nem utasitott!

És az ifju pár frigye nemsokára ünnepélyesen meg lett kötve. Az esküvő után nászutra indultak. Viktor néhány hazai fürdőt akart meglátogatni, de Melánie zokogva mondá:

— Oh, a mi fürdőink gyönyörüek, de nekem, fájdalom, nem nyujtanak zavartalan örömet, mert első nászutamra emlékeztetnek. Menjünk inkább Párisba.

Ellenezhette-e Viktor ezt a tervet, mikor elnézést igért? De a mig pénzét frankokra váltotta, önkénytelenül is arra gondolt, hogy be kár, hogy nem „ő“ töltötte a mézesheteket a zajos Párisban, akkor én most csöndes fürdőben üdülhetnék.

Több heti párisi bolyongás után az ifju pár visszatért és a város legelőkelőbb részében rendeztek be maguknak pazar fényüzéssel egy szép lakást. A butorok mind ujak voltak, mert a régiek kellemetlen emlékeket keltettek volna a szegény asszonyban. Csak a boldogult Róbert képe foglalt el diszhelyet a szalonban.

Az uj lakás berendezése és a Párisban megrendelt és azonközben megérkezett ruhák felpróbálása néhány hétig elfoglalták Melánie asszonyt. Ezek elmultával a madame azt találta, hogy egy kis változatosság nagyon előnyös volna az ő kedélyhangulatára és azon óhaját nyilvánitotta, hogy szeretne a szinházba menni. Másnap Viktor két opera jegyet hozott.

Lohengrint adták. De Melánie asszony keveset törődött a darabbal, hanem csak az első emeleti páholyra szegezte tekintetét. Viktor már féltékenykedni kezdett, de nemsokára meggyőződött a látócső segitségével, hogy félelme alaptalan volt. Mert a kérdéses páholy két tulajdonosa összesen legalább 150 esztendős volt. És a féltékenykedés helyét a kiváncsiság foglalta el.

— Kik azok ott a páholyban, kedves Melánie?

— Nem ismerem őket.

— És mégis szüntelen oda nézel?

— Igaz, bocsáss meg, azon leszek, hogy elfelejtsem

— Talán valami emlék fűz a páholyhoz?

— Fájdalom, de beszéljünk másvalamiről.

— Nem, ne beszéljünk másról. Avagy el akarsz előttem valamit titkolni?

— Ha mindenáron tudni akarod, akkor meg kell mondanom. Hisz nincs benne semmi rossz. Tehetek-e én róla, hogy e páholy a multra emlékeztet. Hiszen ezt a páholyt akarta a boldogult Róbert számomra bérelni. A mult télen ugyanis szabad választást engedet egy fogat és páholy közt. Soká haboztam, végre a fogatot választottam. Fájdalom, a tervből már nem lett semmi sem.

— Örülj neki, mert a kinek fogata van, az keveset mozog és könnyen elhizik. Igy történhe-

Mai lapunk 4 oldal.

00000250

A házépitő bizottság ülése tegnap kedden d. e. folyt le a kath. kör termében.

Gremsperger István apátkanonok megnyitván az ülést, ez alkalom nagy fontosságától elfogódva mindenki szivét atható beszéddel üdvözölte a nagyszámmal egybegyült tagokat. Emelkedett szavakban vázolta a multat, annak sikereit s a jövő nagyszerü terveit.

A választás megjettevén, a házépitő bizottság elnöke Gremsperger István, alelnöke Mayer Károly, pénztárosa dr. Klaucz György, ügyész dr. Saára Gyula, ellenőr Szekfü Ignác, titkárok Dornis István és Angeli István lettek. Kivülük még tiztagu választmányt, valamint számvizsgálókat választottak.

Dr. Klaucz György előterjesztette a pénztár állapotát, melyet a bizottság megelégedéssel vett tudomásul. Majd az épitendő diszterem és egyéb helyiségek épitésének költségeire vonatkozólag terjesztette elő a költségvetést, illetőleg a költségek beszerzésének módozatait. A közgyülés minden tagja előtt világossá lett, hogy az egész vállalat reális alapon nyugszik, s a költségeknek legnagyobb részét a meglevő ház valamint az épitendő diszterem jövedelme fedezi.

Az épitendő diszterem költségei 55 ezer koronát, a kis terem (250—300 étkező számára) 10 ezer koronát, a mellékhelyiségek, villanyvilágitás, berendezés 17 ezer koronát, összesen 82 ezer koronát tesznek ki.

Say Ferenc épitész mutatta ezután be az új terem tervezetét, a melynek remek arányai, óriási méretei, pompás diszitései (márványozás, aranyozás) mindenkit elragadtak. A diszterem hossza 23 mtr., szélessége 10 mtr., magassága 9½ méter lesz, két oldalról 11 diszes páholy leend s ha a páholyok alatt levő tért még a nagy teremhez vesszük, a teljes szélesség 14 mtrt tesz ki. Ehhez járul természetesen még az orchesztrum és annak nagyszámu mellékhelyiségei. Maga a terem kényelmesen 7—800 személyt, „zsufoltság“ idején 1000 embert képes befogadni. Az egész a mostani szórakozási hely fölé kerül, diszes márvány lépcsőházzal s a terv szerint *„Szent István terem“* nevet fog viselni.

Természetesen bőven kijutott az elismerésből és dicséretből *Say* Ferenc épitésznek, ki oly emléket állit magának, a mely mindig hirdetője leend tudásának és kitünő izlésének.

Ezután az első kapavágás aktusa történt meg. A közgyülés tagjai ugyanis maguk akarták az alapvető munka első tényét végezni. Elsőnek *Gremsperger* István apátkanonok elnök „Isten és a magyar haza dicsőségére“, *Mayer* Károly „Steiner Fülöp emlékére“, dr. *Szabady* József „a régi tulajdonosok, a Szögyény Marich család emlékezetére“, *Bilkei* Ferenc „a kath. eszmék diadalára“ stb. stb. tették meg az első kapavágást.

Az alapozási munkálatokat azonnal megkezdették, hogy november elején megtartható legyen az ünnepélyes házavatás.

---

tett volna boldogult Róberteddel is és azután örök szemrehányásod lett volna.

— Ellenkezőleg! Ép azért, mert Róbertnek több mozgásra volt szüksége, mint a mennyit az én szervezetem elbirt és mert a megboldogult engem nem akart soha egyedül hagyni, ezért kértem a kocsit, hogy utána mehessek.

— A dologban van valami, majd meggondoljuk.

Malánie asszony ugy tudta a dolgot berendezni, hogy férje sohasem fontolt meg valamit egymaga, hanem mindig vele együtt és igy történt, hogy születésnapjára a kocsival, nevenapjára a páholylyal lepte őt meg férje.

Az idő elmult, két pejtől huzott kocsiban tovagördülő asszonynak gyorsan, a gyalogjáró férjnek pedig valamivel lassabban. És Melánie asszonynak azonközben néhány nem épen olcsó kivánsága volt, a melyeket a derék Viktor örömmel teljesitett; hisz az ő kötelessége volt behegeszteni a multnak sebeit.

Mindennek dacára, Viktor egy napon hazajövet feleségét megrenditően tragikus arckifejezéssel találta. A midőn belépett, még épen láthatta a csipkekendőt, a mint egy hirtelen kézmozdulattal a könyes szemektől visszarántódott.

— De Melánie, ismét könynyek? Mi bajod? Mi lelt?

Melánie habozott. Végre Viktor könyörgéseire beszélni kezdett.

— Oh Viktor valóban háládatlan teremtés vagyok. Avagy nem borzasztó-e, hogy én jelen boldogságomban mindenkor a multra gondolok. Ép ma mentem el egy ékszerkirakat előtt, a hol azt a gyöngysort pillantottam meg, a melyet boldogult Róbertem ép egy év előtt akart megvenni.

— Ép ma? Hát miféle különös nap van ma?

— Az én névnapom.

— A te névnapod? Hisz ezt csak pár hét előtt ünnepeltük?

— Igen, az Melánie volt. De ma Dorottya van és boldogult Róbertem ugy akarta, hogy ezt is megünnepeljük.

És a szép asszony bánatosan sóhajtott. Viktor nem felelt. Hanem pár perc mulva kilopódzott és egyenest az ékszerészhez ment. A gyöngysor hamar meg volt vásárolva. Miközben az ékszerész azt becsomagolta, azt mondta Viktornak:

— Ő nagysága boldog lesz, hogy végre megkaphatja ezt az ékszert.

— Végre?

— No persze. Ön nem tudja? Akkor, ugy látszik, nekem is hallgatnom kell.

— Ön most fölkeltette kiváncsiságomat. Beszéljen csak tovább.

— Nem ismerte ön a megboldogult férjet? Uram, ne vegye rossz néven, de ez a legfukarabb ember volt a föld kerekén. A legrosszabb időjárásban is kenyszeritette a nagyságat a gyalogsétára. Szinházról, hangversenyről szó sem volt. Kirakatomat utálta. Igy például ezt a gyöngysort évenkint legalább kétszer küldtem a házba, de mindig azzal az üzenettel jött vissza, hogy ő ilyen bolondságokért nem ád pénzt.

***

Három nappal e diskurzus után a „megboldogult Róbert“ arczképe a szalón faláról a padlásra vándorolt és helyét egy téli tájkép foglalta el.

A szeretet ünnepe.

Csákvár.

A szociáldemokrata elvtársak mindinkább rászolgálnak a „cokilusta“ elnevezésre, mert céltévesztetten magasra kapaszkodva szerény munka nélkül lopják a napot; a tüntető felvonulások Istent nem ismerő és Krisztust tagadó gyülések utján a physikai és erkölcsi rend alapjait megdönteni s igy az emberi természet számára a *fékteleu* szabadságot akarják kivivni; förtelmes rágalmak keretében emlékeznek meg az Egyházról s ennek hivatott képviselőiről a gyülölt „lábatlankodó csuhásokról;“ sőt hogy a hatás nagyobb legyen, egyes megtévedt individuumok előállitásával és mutogatásával fölkorbácsolni akarják a rosszra hajló emberi szenvedélyeket, hogy igy rágalmaikra a valóság bélyegét rásüthessék.

De szinte belefárad az ember népboldogitó törekvéseik szemléletébe, midőn megérti álláspontjuk tarthatatlanságát s mert nem birnak alappal önkénytelenül más áer után áhitozik. Szive annál inkább örül, midőn arra a légkörre talál, a melyre a legvakmerőbben lövöldözik „hegyes“ nyilaikat ezek a cokilusta elvtársak.

Rémséges képeket festenek ugyanis a papokról, a szerzetesekről és szerzetesnőkről, a kik talán ép abban a pillanatban ápolják önfeláldozással egyik-másik beteg elvtársukat, vagy csukják le *egy volt szociáldemokrata* haldoklónak pilláit, ugyanabban az időben tanitják és nevelik az elvtársak csemetéit és rokonait durva szavakkal megfenyegetett és rágalmazott szerzetes házaikban és kórházaikban.

Csákvár kath. közönsége is utálattal fordul el az elvtársak maszlagos eszméitől, mert megérti, hogy minden törekvésnek szilárd alappal kell birnia és hogy a keresztény cselekvésnek más alapja nem lehet, mint Krisztus. Ebből az alapból kiindulva lehet és szabad, sőt kell agitálni. Itt érzi mindenki, hogy csak abban a légkörben találhat felüdülést, a hol a krisztusi eszmék kidomborodnak. Nem is kell itt senkinek az a csak romboló szociáldemokrácia. Ha érzi, hogy a józan munkába elfáradt életének üdülésre van szüksége, akkor igazi oázis után vágyik. Ilyenre talált a minap is *„A lourdesi pásztorleányka“* c. 5 felvonásos szindarabban, melyet az itteni irgalmas nővérek vezetése alatt a zárda belnövendékei adtak elő március 26-án, Gyümölcsoltó-Boldogaszszony ünnepén a kath. legényegylet helyiségében.

A jelenvolt nagyszámu kath. közönség meghatva szemlélte a kis ártatlanok ügyes játékát. Figyelemmel kisérte a darab cselekményét és meghatva vette észre benne az Isten utjait, melyek valóban csodálatosak. Jól eső érzéssel néztük, mint tapad a Máriát tisztelő hivek tekintete a kis Bernardinára, a kinek ájtatos imájára a Boldogságos Szüz ismételten megjelent. S mig Eleonóra hercegasszony hitetlen beszédére, dölyfös és zsarnok magatartására a közönség meghökken, midőn vakon született kis leányát — a kis Ottiliát — eltaszitja magától, mert hitetlenségében nem remél még Istentől sem gyógyulást, tagadván a csodák lehetőségét: annál nagyobb részvétre indul a vak leány iránt midőn a lourdi barlang előtt előtt látja, hová a testvéri szeretet, a gyermeki leleményesség, meg a lourdi Szüz iránti naiv ragaszkodás és bizalom vezették őt el. S midőn itt a barlang előtt szemevilágának helyreállitását kedves ima alakjában, majd énekelve kéri a csodatévő B. Szüztől, nincs sziv megindulás nélkül, alig akad szem, melyben fel ne csillannék a meghatottság könnye. Ottilia csodás meggyógyulása elég ok, hogy hitetlen anyja, Istenhez terjen és bűnbánólag zarándokoljon Lourdba hálát zengni a B. Szüznek az ő leánya csodás testi és lelki gyógyulásáért.

A darab szemmel látható jótékony és kedves hatásáról megiletődött arcok és könnyes szemek tanuskodtak. Kiemelve még a kosztümök és szinpadi dekoráció fényes és izléses kiállitását, máltán hajthatjuk meg ezuttal is az irgalmas nővérek nemes és önfeláldozó működése előtt hálánk és elismerésünk lobogóját.

Ugy halljuk, hogy husvét után megismétlik a darabot, hogy minél többen láthassák és gyönyörködve tanuljanak lelkesedni a ker. kath. szellem alkotásain.

Az elvtársaknak pedig szinén eszükbe juttatjuk Isten csodálatos utjait és kivánjuk, hogy tanuljanak az ilyen önfeláldozó működésből egy kis idealis törekvést, és főkép becsületes munkaszeretetet. Azt mondjuk nekik, hogy ime ilyen áldozatos működésből és ne egyes hysterikus egzisztenciák, önfeledt Bernárdák után alkossák meg és mondják ki itéletüket a kolostororokról, melyeknek talán már eddig is sokat köszönték és köszönhetnek még a jövőben is.

Sz.

UJDONSÁGOK.

— **Az Oltáregyesület rendes havi szent miséje** f. hó 5-ikén d. e. 10 órakor fog a szeminariumi templomban bemutattatni.

— **Egyleti hirek.** A székesfehérvári jótékony nőegylet választmánya folyó évi márc. hó 28-án Szögyény Marich Julia védnök elnöklete alatt ülést tartott. Az egyleti pénztárnok előterjesztése szerint 1903. január 1-től március 28-ig 127 rendes segélyre felvett szegény között 1042 kor. 89 fillér, rendkivüli segélyekre 722 kor. 40 fillér osztatott ki. Az egylet által fenntartott Erzsébet népkonyhában 1902. évi dec. 20-tól 1903 márc. 21-ig naponként 50 szegény láttatott el ingyen élelemmel, melyre 1274 kor. 19 fillér fordittatott, ezen kivül az élelemre várakozó szegényeknek egy melegedő szoba állittatott fel 380 kor. 74 fillér költséggel. A választmányi tagokon kivül az egylet tagjaiból és a népkonyha felügyeletével fáradozó hölgyeknek a választmány köszönetet mondott. Ezután elhatároztatott, hogy az egylet pénztára javára, miután az idei farsangban már több vigalom tartatott, a tavasz folyamán általános gyüjtést fog rendeztetni; végül több folyamodó szegény részére pénzbeli segélyek utalványoztattak és ezzel az ülés véget ért.

00000251

— **Tomm Béla hangversenye.** Büszkék voltunk Balassa Kálmánra, városunk szülöttére, a ki zenei tudásával egy régen érzett ürt töltött be városunkban. Balassa nyomára Tomm Béla lépett, s örömmel jelenthetjük, hogy bátran lehetünk pazarok az elismerés és dicséret szavaival. A szerda esti hangverseny sikere elragadta a közönséget. Tomm finom, minden részletében művészi játéka mindig feszült figyelmet keltett. Teljesen uralkodik a közönségen. Kezében sí-ri a hegedü, magával ragadja hallgatóit, az ábrándokba ringatja, majd a vihar erejét juttatja eszünkbe, majd pedig mesét mond, hogy önkéntelenül elandalodunk zengzeteinél. Kiséretét Schwarzbach Flóra urhölgy játszotta zongorán oly művészi technikával, hogy csak a legnagyobb dicséret hangján emlékezhetünk meg róla. Leéb Erzsike kisasszony Beethoven Sonata appassionatá-jának előadásával ujra tanuságot tett szép zenei készültségéről, melyet már annyiszor volt alkalmunk dicsérni. Kivülök még dr. Kneifel Ferenc (a ki bátran tanára lehetne a zenei tudományoknak is) és Szerencsi Ede, a rövid idő alatt oly nagy népszerüségre szert tett gordonka művész játszottak, a kiknek bájos játékát zongorán Klökner Józsefné urnő kisérte művészileg. Végül szólunk R. Flögl Carola énekéről, a melylyel a közönség nem tudott betelni, hogy minden számot kettővel-hárommal meg kellett ismételnie. Csodálatra ragadott mindenkit az az erő, a melylyel hangjával bánni tud, s őszintén valljuk még, hogy pianóinál lágyabbat, de egyszersmind behizelgőbbet keveset hallottunk. Ha kifogást tehetnénk, egyedül a hangverseny hosszusága ellen volna szavunk. Két és fél óra oly közönségnek, mely nem traccsolni, hanem a zene szépségeit élvezni megy a hangversenyre: sok egy kissé. Igaz, hogy részben a közönség volt ennek is az oka, nem tudván betelni a hallottakkal, de a rendezőségnek számitani kell rá, hogy oly művészi erők mellett, a milyeneket — kivétel nélkül — összetoboroztak, lehetetlen elkerülni az ismétlést s csak igy történhetett, hogy Hubay bájos magyar ábrándja már — a melyben pedig ugyancsak remekelt Tomm Béla, nem volt kedve a közönségnek megismételteti.

— **Csillaghullás.** Az V. honvédkerület önkéntesiskolájában f. hó 28. és 29-én tartattak meg az évközi vizsgák, melynek eredményeként: Berger Béla, Mihályi Ferencz, Lovas Gyula, Szileczky Béla, Pfeifer Ármin, Pintér Gyula, Polgár István, Ösztermann Gyula és Ziffer Sándor a 17. ezrednél; Horváth István és Thurner Mihály a 18. ezrednél; Gosztonyi Iván, Halász Sándor, Handverck Károly, Hirsch Gyula, Klein Sándor, Kónyi Lajos, Krausz Antal, Krausz József, Mészáros Gyula, Nebek István, Papp Géza, Spitzer Béla, Patarek Rezső és Wildmann Lajos a 19. ezrednél; Bogyai Jenő, Erdős Hermann, Farkass Sándor, Hetyei István, Norandini Bálint, Perger Róbert, Segner Faustin, Skublics Rafael, Turcsányi Zoltán és Taly Jenő a 20. ezrednél *tizedesekké*, mig Szép József és Dányi Dezső a 17. ezrednél *őrvezetőkké* léptek elő.

— **Az Oltáregylet kiállitása.** *A székesfehérvári Oltáregylet* által az egyházmegyei szegény templomok között kiosztandó egyházi felszerelések kiállitását a *következő vasárnap és hétfőn* (április 5 és 6-án) a „Ferenc-József nőnevelde" utcára nyiló helyiségeiben *d. e. 9 órától este 6 óráig mindenki ingyen megtekintheti.*

— **Tanárok szünidei tanulmányutja.** Dr. Faludi Miksa felső kereskedelmi iskolai igazgató már összeállitotta a székesfehérvári tanárok szünidei tanulmányutjának végleges programmját, mely szerint az utazás julius hó 3-án kezdődik s tart augusztus hó 5-ig. Az utirány a következő: Székesfehérvárról indulva Marburg, Villach, Puszterthalon és Etsvölgyén át Kiváig. Innen Milano, Genua nevezetességeinek megtekintése után Nizzába mennek, a honnan Monacoba s Montecarlóba tesz kirándulást a társaság. Marseille, Toulouse, Lourdes, Biarritz, Escoriál, Madrid, Sevilla, Gibraltár, Cordova, Valencia, Barcellona, Cerbére, Avignon, Lyon, Genf, Luzern, Arth-Goldan, Zürich, Innsebruck nyujtják azután az utazás gazdag ismereteit, a honnan augusztus 5-én ér haza a társaság. Az utazás kizárólag gyorsvonatokkal részben II. osztályon, részben III. osztályon, de az éjjeli utazások mindig II. osztályon történnek. Az utazás zártkörü, és csak az vehet részt, a ki felszólitást kapott. A résztvevők száma minimálisan 30-ra, maximalisan 40-re van szabva. Miután a minimális szám már megvan, a még hátralevő 10 helyre április hó 15-ig lehet jelentkezni Faludi Miksa, székesfehérvári felsőkereskedelmi iskolai igazgatónál, a ki a társaság által az utazás rendezésére és vezetésére felkéretett. A jelentkezésnél 50 frt. (100 korona) beküldendő, a többi junius hó 15-éig fizetendő. Az 5 hétig tartó utazás részvételi dija 248 frt. (496 korona.)

— **Helyettesités.** Az öngyilkos *Lauturner* Ignác tárnoki jegyző hivatalának vezetésével *Fusz* József diósdi jegyző bizatott meg, ennek hivatali teendőit pedig Tillmann László vezeti. Itt emlitjük meg, hogy *Taraffás* Béla vaáli szolgabiró a tárnoki jegyzői hivatalban vizsgálatot tartott s mindent rendben talált.

— **A szinigazgotói állásra** kitüzött pályázati hatáéidő f. hó 5-én jár le. Eddig három pályázó jelentkezett: *Csiky* László, az aradi szintársulat tagja s rendezője, *Micsey* Kálmán nagyszebeni szinigazgató és Momori Sándor békéscsabai szinigazgató. Valószinü, hogy *Berki* Ferenc sem marad ki a pályázók közül s a menynyiben egy-két vendégszereplésével megnyerte a közönség rokonszenvét, vállalkozása nem lenne eredménytelen.

— **A tüzoltók megsemmisitett választása.** A helybeli tüzoltóegylet legutóbbi közgyülése alkalmával megejtett választásokat *Simon* Sándor alkapitány mint tüzoltó alparancsnoknak közbevetett fellebezése folytán a belügyminiszter megsemmisitette. Az uj választás f. hó 5-én d. e. 11 órakor lesz a tüzoltó-őrtanya nagytermében.

— **A székesfehérvári polgári lövész egylet** f. hó 5-én d e. 10 órakor (nem határozat képesség esetén fél 11 órakor) a városház nagytermében rendes évi közgyülését tartja, melyre a tagok ez uton is meghivatnak. Tárgysorozat: 1. A fölövészmesternek és pénztárnoknak jelentése az egylet 1902. évi működéséről, illetve a pénztár állapotáról. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése. 3. Az 1903. évi költségvetés megállapitása. 4. Netán teendő inditványok tárgyalása. 5. Általános választás.

— **Az üvegraktár szarkái.** Grósz Aladár üveg- és porcellánkereskedő hosszabb idő óta tapasztalja, hogy a raktáron levő árucikkekből naponként eltünik néhány tárgy. Leste, kutatta a tolvajt, de nem tudott megesipni senkit sem, mig végre is Simon Sándor alkapitányhoz fordult panaszával. A rendőrség nyomozó szolgálata csakhamar világosságot vetett a rejtélyre. A tolvajok a raktárban dolgozó munkások soraiból kerültek elő. Eddig Varga Anna, Plentner Antalné, Jámbor Györgyné és Nyakas Györgyné lakásán találtak egy-egy halom lopott tárgyat. A nyomozást a rendőrség tovább folytatja s kiterjeszti.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrepamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. — Szóval a Mauthner-féle magvak g legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

A fogházfelügyelő ügye.

Darázsfészekbe nyultam, midőn a fogházfelügyelő ügyét napirendre hoztam. Három helyi lap s most tetejébe egy kir. főügyészhelyettes is a fogházfelügyelő mellett foglal állást s ha nem biznám annyira állitásaim igazságában, csakugyan észszerű dolog volna feladni a harcot s csendes visszavonulás közben mellveréssel bánni bünömet. A mint a következmények igazolni fogják, nem én hátrálok meg.

A helyi lapok ilyféle kitételeket vágnak a fejemhez: „gyalázatos, aláváló eszközöket használ fel önös, jezsuita céljaira" „hazudik és rágalmaz alávalóan"; a másik lap szerint: „szemérmetlenül" rontok a főügyészhelyettes ellen, „cinikusan füllentek," egy némely állitásom „légből kapott ráfogás," stb. De cáfolnak is a védő lapok. Lengyel fogházfelügyelő nem *két* szobát kért, hanem csak *egyet*. Igaz. Ebbeli tévedésemet készséggel rektifikáltam legutóbb. Nem 7 gyermeke van Lengyelnek, hanem *8*. Elfogadom ezt is igazságnak. De hisz ezek a dolgok nem tartoznak a dolog lényegéhez s ennek érdemi birálatába csak az bocsájtkozhatik, a ki a többit cáfolni nem képes. Cáfol Forrai Dezső is és kijelenti, hogy Lengyelt a vizsgálat folyamán kritikán felül álló közhivatalnoknak ismerte. Hogy Forrai nekem nem szolgáltatott adatokat, ez tény. Hogy másnak szolgáltatott-e, azt nem tudom, de nem is állitottam. Hogy azonban büntetésének kitöltése után ilyféle kijelentést tett: „Fogadok, hogy nemsokára itt lesz a főügyész!" ez tény. Tette ezen kijelentését több hivatalnok előtt, a kiknek igazmondásában egy percig sem kételkedhetem. Én Forrairól egyebet nem állitottam, *a mit pedig állitottam, azt be is tudom bizonyitani.*

Még egy dologgal kell foglalkoznom s ez *Ujházy* Sándor kir. főügyészhelyettes nyilatkozata, melyet a „Székesfehérvári Hirlap" és „Székesfehérvár és Vidéke" legutóbbi számában közöl. Teljes egészében adom e nyilatkozatot:

Nyilatkozat.

A Fejérmegyei Napló cimü helyi lapnak Lengyel Dávid fogházfelügyelő ellen inditott *személyes hajszájára*, valamint ezen cél szolgálatában és ezzel kapcsolatban a fogháznak a nagy közönség elé egyáltalán nem tartozó belületére és belső ügykezelésére vonatkozó *valótlan állitásaira* és *rosszakaratu ferditéseire* reflektálni nem kivánok, mert én hirlapi polemiákba nem bocsátkozhatom és különben is az ügy a maga *egyedül illetékes törvényes utján* halad és a legbehatóbb vizsgálat adatai alapján nyer megoldást.

Minthogy azonban a nevezett helyi lap a f. évi március 28-iki számában „A fogházfelügyelő ügye" feliratu cikkében nem átallotta engemet is a *legvakmeróbb rágalommal* illetni, midőn azt állitja, hogy a fogházfelügyelő által kérelmezett lakás kibővités ügyében én valótlan tartalmu jelentést és véleményt terjesztettem az igazságügyminiszter elé; ezen alaptalan és vakmerő rágalmat visszautasitani és minden tisztességes és igazságszerető ember megitélésére bizni erkölcsi kötelességemnek tartom.

Ujházy Sándor,
kir. főügyészhelyettes.

Ujházy Sándor kir. főügyészhelyettes eljárása meglehetősen szokatlan. Azon véleményben van, hogy a fogház ügyei nem tárgyalhatók a nyilvánosság előtt. Mint véleményt bármennyire egyedül álljon is, tiszteletben tartom, de nem osztom. A mi azt illeti, hogy „személyes hajszát" inditottam a fogházfelügyelő ellen, ezt bizonyitani alig képes *Ujházy* Sándor főügyészhelyettes. Sem e lapnak, sem e sorok irójának nem érdeke Lengyel Dávid ellen törni; *a fogházfelügyelővel* azonban foglalkozni lehet közérdek s csakugyan közérdek a jelen esetben is, a midőn nem valamely személy *magánügyéről*, hanem *köztisztviselői* tevékenységéről van szó. Szerintem nagyon is közérdekü e dolog. Lengyel fogházfelügyelő ugyanis **beismerte,** *hogy a fogház fáját, petróleumát, szappanát és napszámmunkáját használta.* Nem számitok ezért többet évi 500 koronánál s igy húsz év alatt **10000 korona értékü anyagot használt az államból jogtalanul.** Mivel pedig akadnak olyanok, a kik védekezésükben felemlitik, hogy ezt minden fogházfelügyelő megteszi, ez a szám nagyon is megnövekszik. Ha elfogadom a védekezést igaznak s mégis csak 100 hasonló eljárásu fogházfelügyelő jogtalan cselekményét számitom fel, a fenti idő alatt **egy millió** korona értékü anyagot használtak el **jogtalanul.** Mégis *közérdek* tehát ez a *„személyesnek"* nevezett hajsza s talán érdekli egy kissé az adóval már régesség agyonsanyargatott közönség zsebét is. Csodálkozom *Ujházy* Sándor kir. főügyészhelyettes felfogásán, mert aligha tévedek, ha azt állitom, hogy egész más volna Ujházy főügyészhelyettes véleménye, ha Lengyel fogházfelügyelő nem az állam, hanem az ő terhére és kárára fütötte és világitotta volna egész lakosztályát. „Valótlan" állitásokról és „rosszakaratu" ferditésekről beszél Ujházy főügyészhelyettes s erre — sajnos — nem reflektál.

Talán nem ferditek, ha azt mondom, hogy Ujházy főügyészhelyettes e sorok irója előtt kijelentette, hogy a vizsgálatnál nem volt jelen, abba

00000252

be nem folyt s a Lengyel ellen felhozott jogtalan cselekmenyekről pedig nem tudott azokról csak most a vizsgálat folyamán és után hallott. Ha tehát nem volt jelen a vizsgálatnál, nem tudott a felhozott dolgokról, micsoda jogcimen állitja, hogy valótlant irtam s ferditettem? Hisz a vizsgálat még folyik, tehát annak az eredményét előre birálgatni s a felsőbbség döntését mintegy prejudikálni, véleményem szerint legkevésbé *Ujházy* főügyészhelyettes illetékes, mert hisz a vizsgálat vezetését a felsőbbség rá nem bizta, mikor pedig a vizsgálat vezetését a felsőbb hatóság maga teljesiti, neki mint a fogházfelügyelő hivatalos tevékenységét ellenőrző főnöknek ily kijelentést tenni legalább is szokatlan jelenség. Hisz történjék bármi törvényellenes a fogházban, az rá nézve mint a fogház igazgatójára épen nem kellemes. És talán hathatósabb ellenőrzés esetén nem is engedett volna meg magának annyit a fogházfelügyelő. Korántsem akarom azt állitani, hogy *Ujházy* tudott a történtekről s azt elnézte. De épen az a baj, hogy nem tudott róla s *feltétlenül* bizott a fogházfelügyelőben, a ki ezt a főnöki bizalmat tőkésitette is. A ki nem tud valamiről az senkinek az állitására sem sütheti rá a „valótlanság és ferdités" bélyegét.

De csodálkozom az ügyészi nyilatkozaton másért is. A lakásnagyobbitás kérdésében készséggel siettem helyreigazitani téves adataimat. Tévedésemet ha belátom, van annyi erkölcsi erőm, hogy a rektifikálást mellőzni egy percig sem kiséreljem meg! Ezt nem várta be *Ujházy* főügyész helyettes, a rektifikáláson kivül a helyi lapokban közzétett nyilatkozatában cáfolat helyett eljárásom s állitásaim felett nyilvános és elitélő kritikát gyakorolt. Én azt hiszem, hogy a közönség addig nem s csak akkor fogja elitélni eljárásomat, ha állitásaim megcáfoltatnak. Ha pedig azt hiszik, hogy rágalmaztam, midőn ezen ügyet a nyilvánosság elé vittem, tudja jól a főügyészhelyettes, de a fogházfelügyelő is, hogy hol szerezhetnek megtorlást, megvan ám ennek is a „maga egyedül illetékes törvényes útja." Én meg vagyok arról győződve, hogy nem kerülném el a rágalmazási pert, ha támadásom nélkülözné a reális alapot. Ehhez azonban cáfolat kell s nem indokolatlan tagadás.

Ujházy Sándor főügyészhelzettes „rosszakaratunak" is nevezi eljárásomat. Őszintén megvallva, nagyon sajnálom, hogy ennek az indokolását is mellőzte. Talán hiányzott volna cikkemben a jóindulat, ha *kizárólag* az ellenőrzés hiányában kerestem volna a bajok okát; ha felemlitettem volna, hogy a főügyészhelyettes ur teljesen megbizott Lengyel Dávid fogházfelügyelőben s nem tartotta szükségesnek az anyagszállitás ellenőrzését néha egy-egy nem várt vizsgálattal felülbirálni. Erre pedig ugyancsak jutna ideje a főügyészhelyettes urnak, hisz ha a fogház igazgatói ellenőrzését a főnöki teendők felsorolásánál mellőzzük, az elnöki ügykör vajmi csekély munkát utal a főügyészhelyettes ur ügykörébe. A bünügyek érdemi elintézését a két alügyész teljesiti s mert az elnöki iktató az idei évben alig 35 ügydarabot számlál, a melyek legnagyobbrészt 8—10 sor irással intéztetnek el, alig hihetem, hogy ne volna elegendő idő a fogháznak az eddiginél hathatósabb ellenőrzésére. Lám, én nem ez irányban kerestem a baj okát, pedig egy kis *„rosszakarattal"* sok-sok hivatalos óráról tudnék emlitést tenni, a melyek nem a főnöki ügykör minden irányu, szigoru betöltésére engednének következtetni, legalább is *látszólag*. Én azonban mindezzel nem törődtem, mert nem hiszem, nem hihetem, nem szabad hinnem, hogy *Ujházy* főügyészhelyettes nem a legjobb lelkiismeretes meggyőződése szerint vezeti nagyfontosságu hivatalát.

Laptársaimhoz van még néhány szavam. Kétségtelen előttem, hogy egy lépést sem tettek az ügyészi szobán kivül semerre sem, hogy a Lengyel-féle ügyben világosan lássanak. Nem is látták, nem is látnak világosan s igy vaktában rántottak kardot ellenem, pedig, azt hiszem, a korrupciót melengetni a nyilvánosság organumának, a sajtónak célja nem lehet. Ha képesek megcáfolni adataimat, az igazságot elfogadom s fogom tudni kötelességemet. Ha erre nem képesek, hangulatcsinálással el nem téritenek utam irányától, mely személyektől eltekintve a hivatali visszaélések, szabálytalanságok és slendriánságnak megszüntetését célozza.

Ha pedig Lengyel Dávid fogházfelügyelő azt hiszi, hogy én őt megrágalmaztam, adják meg neki azt a jó tanácsot, mely célra vezet. Jogállamban élünk, a hol a *rágalmazót* büntetés éri. Ha tehát rágalmaztam, forduljon a birósághoz elégtételért. Ez neki mintköztisztviselőnek nemcsak *joga*, de *kötelessége* is. Ne káromkodjanak tehát a megsértett érdekében, hanem kivánják, követeljék a megtorló igazságszolgáltatás itéletét, mely egyedüli tisztitó tüze ennek az ügynek is. *Várom tehát a sajtópert!* **(k.b.)**

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Érdeklődőknek. Legyenek meggyőződve, hogy nem „pudica mimosá"-hoz nyult lapunk munkatársa, midőn a fogházfelügyelő ur viselt dolgairól föllebbentette a fátyolt. Régóta hallottuk már róla a panaszokat és pedig nem csupán ebben az irányban és csak a hosszas unszolásnak tettünk eleget. Legkülönösebb azonban laptársaink fölhéberedése, a kik bizonyitás helyett személyes indokokból koptatják a tollat. Különösen a spenót hirtelen felburjánzása érdekes az áprilisi napsugarak csókjai nyomán. A szegény jó ur, mióta egyedül kénytelen Atlaszként vállain hordozni a fejérvári kóser-liberalizmus ügyeit, okosabbat nem tud, hát lapunk ellen rendez kóser köpködési rohamokat. Különösen a „jezsuiták" fekszenek a bögyiben. Pedig okulhatott volna már a multból, hogy a jezsuiták nagyon is kemény falat neki. A feléjük dobott rágalmak bebizonyitásával még mindig adós, pedig csinos összegecskét ajánlottunk ám fel neki. Tehát csönd legyen a spenótligetben!

SZINHÁZ.

Kedd, márc. 31.

Margó Zelma utolsó és bucsúfellépte. Mintha a közönség összebeszélt volna, hogy impozáns megjelenésével tüntessen még egyszer a kedves művésznő mellett, oly tömegesen jelent meg, hogy a szinház majdnem kicsinynek bizonyult. Még egyszer gyönyörködni akart kedvence játékában, még egyszer látni akarta őt, hogy aztán utolsó Istenhozzádot mondjon neki — na meg a szinháznak is. Gyakori ovációban részesitették, kapott virágesőt és három pompás virágcsokrot, melyek közül egy csillagforma, remek kivitelű csokron e szó állt: „Zelma." Felvonásközökben a karzatról „Éljen Margó Zelma" feliratu cedulákkal árasztották el a nézőtért. Minden jelenését megtapsolták s midőn utoljára és visszavonhatlanul legördült a függöny, olyan elfogódottan távoztunk a szinházból. Hogy is ne! A szini évad keserveit Margó tudta csak velünk feledtetni. Az ő érdeme, ha a közönség nem riadt el végkép a szinháztól. De hálás lehet neki a direktor is, mert ha Margó esetleg megunja az ő nehezen türhető viselkedését és itt hagyja, bizony mehetett volna a direktor ur az ő truppjával Mucsára.

Most pedig, midőn utolsó Istenhozzádot mondunk a távozó művésznőnek, szivből kivánjuk, hogy ne a mai legyen utolsó találkozásunk.

Szerda, ápril 1.

Szerdán: Pálffy György, a nemzeti szinház elsőrendű művésze, egy szerény vacsorát költött el városunkban a Bárány-féle vendéglőben. A szinház kongott az ürességtől, tehát nem tartották meg az előadást. **b. j.**

4156|1903.

Árverési hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város tanácsának 4156|903. sz. a. hozott határozata folytán közhirré teszem miszerint a város tulajdonát képező fecskeparti szérük 1—34 térkép sz. alatt 9 hold és 188□ öl ugy a pörös szérük 1—26 térkép sz alatt 6 hold és 1305□ öl területe folyó évi április hó 1-től számitott 12 évre a megállapitott árverési feltételek mellett haszonbérbe adatnak.

A helyszini árverésre 1903. évi április hó 4. napjának délelőtti 9 óráját tüzöm ki a fecskeparti szérükhöz.

Felhivom a bérleni szándékozókat a helyszinén leendő megjelenésre.

Az árverési feltételek alulirott hivatalos helyiségében (városház 11. sz a.) a délelőtti hivatalos órák alatt betekinthető.

Székesfehérvár, 1903. évi ápril 1-én.

Polczer Péter s. k.
gazd. tanácsos.

Itt a tavasz

Mindenki arról gondoskodik, hogy jó, szép és izléses **kalap, keztyü és nyakkendő** szükségletét

RODE IMRÉNÉ
LASITS ERZSI
Székesfehérvár, Szt. Imre-utca

női és férfi kalap üzletében

szerezze be, hol a jelzett tárgyak a legnagyobb választékban és a legjutányosabb árakon áll a m. t. vevőközönség rendelkezésére.

Kitünő minőségü női és férfi bőrkesztyük párja 65 kr.
Legfinomabb minőségü női és férfi bőrkesztyük párja 90 kr.
Férfi puha kalapok fekete és szines 1.20, 1.50, 1.80.
Férfi kemény kalapok fekete 1.80, 2.—, 3.—.
Női és férfi szalmakalapokban nagy választék.
Legszebb nyakkendők, csokor 15, 20, 30 és 40 kr.
„ „ regatta 20, 25, 35 és 50 kr.
Férfi ingek siffon és pique 1.20, 1.30, 1.50, és 2 frt.
Férfi ingek szines zeffir és batiszt 1.30, 1.50, 1.80, 2.20

Fehérnemükben kizárólag a legjobb gyártmányt tartom.

NOVENA,

azaz kilencnapi ájtatosság Jézus szentséges szivéhez valamely különös kegyelem elnyerésére. Kötve 60 fillér, füzve 40 fillér darabonkint. Kapható és megrendelhető Rózmann István Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28 a.

Szőlőlugasi ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

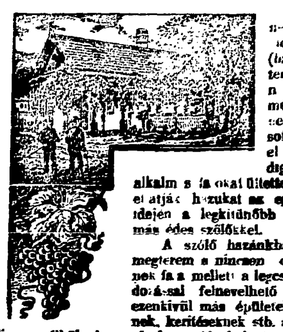

Ugyan azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetü meg gyökeresze ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok évente ellátják házukat az egész szüret idején a legkitünőbb muskataly és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek falá mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkivül más épületeknek, kerteknek, keritéseknek stb. a legremekebb dísze anélkül, hogy legkevesebb helyet is el foglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghálásabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó szines fénynyomatu katalogust bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki cimét egy levelezőlapon tudatja.

Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárot.

00000254